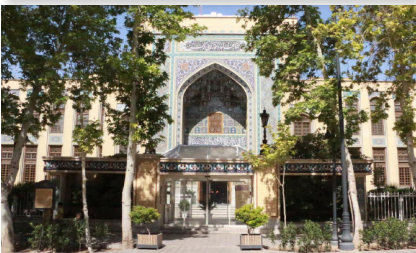

سفر به اعماق تاریخ

● احسان مهرجو

سفر در زمان و بازگشت به گذشته، آرزوی دیرینه بشر بوده و هست. اگر تماشای آسمان راهی ساده برای سفر به دنیای ستارگان در میلیاردها سال قبل باشد، تماشای موزه‌های تاریخی در زمین شما را به دنیای انسان‌ها در صدها و هزاران سال قبل فرود می‌آورد. موزه‌ها از آن دسته از جاذبه‌های گردشگری هستند که نشان از قدمت و اعتبار تاریخی کشورها دارند. در واقع، گردشگرانی که به دنبال قدمت، تاریخ کهن و نشانه‌های تصویری آن‌ها هستند، غالباً سر از موزه‌ها در می‌آورند. اگر از این دسته از مسافرها هستید و تاریخ سرزمین‌ها برایتان اهمیت دارد، با معرفی تعدادی موزه جذاب در ایران شما را به اعماق تاریخ می‌بریم.

موزه پارینه سنکی زاگرس- کرمانشاه

آدرس: کرمانشاه، خیابان مدرس، روبه روی مسجد جامع، تکیه بیگلربیگی

آدرس:

هزینه: ۲۵۰۰ تومان

هزینه:

زمان بازدید: تمام هفته از ساعت ۸ تا ۱۹

زمان بازدید:

توجه: ممکن است زمانی که شما این مطلب را می خوانید، موزه به منطقه بیستون منتقل شده باشد. قبل از مراجعه با «اداره میراث فرهنگی کرمانشاه» به شماره ۰۶۵-۳۸۳۸۰۰۸۳ تماس بگیرید.

اطلاعات تماس:

موزه پارینه سنگی زاگرس، موزه‌های کاملاً تخصصی در زمینه پیش از تاریخ است که در ردیف موزه‌های تخصصی جهان قرار دارد و به عنوان نخستین موزه پارینه سنگی خاورمیانه شناخته می‌شود. این موزه که در گوشه‌های از تکیه بیگلربیگی کرمانشاه قرار دارد در سال ۱۳۸۶ توسط فریدون بیگلری و مرادی بیستونی تأسیس شده و شامل مجموعه‌های از ابزار آلات سنگی و استخوان‌های انسان از دوره‌های پارینه سنگی (در ایران و کشورهای دیگر) است.

قدیمی‌ترین اثری که در این موزه نگهداری می‌شود، مربوط به ابزار سنگی است که با قدمت نزدیک به یک میلیون سال، هنگام کشف رود خراسان به دست آمده است. در این موزه همچنین مولاژهایی از مجسمه انسان نئاندرتال، انسان هوشمند، و تصویرهای بازسازی شده از شکارچیان عصر سنگ نمایش داده می‌شود. موزه پارینه سنگی زاگرس چهار اتاق است که در آن‌ها آثاری متعلق به دوره‌های دیرینه سنگی و نوسنگی با قدمت ۱۰۰ هزار تا ۸ هزار سال پیش نگهداری می‌شوند. نقشه موقعیت غارها، پناهگاه‌ها و دیگر زیستگاه‌های دوره پارینه سنگی ایران، تصویرهای این مکان‌های باستانی و پخش فیلم‌های مستند درباره پارینه سنگی ایران و جهان، از دیگر جذابیت‌های این موزه (برای مردم و متخصصان) است.

کتابخانه و موزه ملی ملک – تهران

آدرس: تهران، میدان امام خمینی، سردر باغ ملی

هزینه: ۳۰۰ تومان (سیصد تومان!)

زمان بازدید: شنبه تا پنجشنبه

ساعات بازدید: ۸:۳۰ تا ۱۶:۳۰

اطلاعات تماس: ۰۲۱-۶۶۷۲۷۷۱۳

وبسایت: <http://malekmuseum.org>

مهم نیست تهرانی باشید یا شهرستانی، کافی است از میدان امام خمینی تهران ۴۵۰ متر به سمت خیابان سی تیر حرکت کنید. در محدوده‌های به شعاع ۵۰۰ متر آنقدر موزه در اطرافتان می‌بینید که هم هیجان‌زده و هم گیج می‌شوید که از کدام موزه بازدید را آغاز کنید. اما بدون شک یکی از بهترین موزه‌های تاریخی-فرهنگی این منطقه، «موزه ملی ملک» است.

حسین ملک، مشهور به حاج حسین آقا ملک، بنیانگذار موزه و کتابخانه ملی ملک، فرزند ارشد **حاج محمد کاظم ملک‌التجار** بود. حسین ملک املاک و مستغلات خود را وقف آستان قدس رضوی کرد که یکی از این املاک و دارایی‌ها همین کتابخانه و موزه ملی ملک است. وقتی حاج حسین ملک در سال ۱۳۱۶ کتابخانه خود را تأسیس

کرد، از همان شروع کار به فکر گسترش آن بود و ایجاد ساختمان بزرگ‌تری را مد نظر داشت تا موزه‌های را که در آن اشیای نفیس و ارزشمند وجود داشته باشد ایجاد کند بنابراین به این کار اقدام کرد و تکه زمین بزرگی را در باغ ملی تهران برای این منظور در نظر گرفت تا ساختمان جدید کتابخانه و موزه را در آن بنا کند.

هدف بانی موزه این بود که محققان خارجی، ضمن آشنایی بیشتر با مظاهر فرهنگ و تمدن ایران، به بتوانند راحتی از نزدیک این نشانه‌های فرهنگی و هنری را ببینند. مؤسس موزه ملی ملک، برای تهیه اشیای موزه با دقت نظر و مشورت با کارشناسان و اهل فن، اشیای موزه را خریداری کرده است.

ویژگی‌های موزه ملی ملک

این مجموعه فرهنگی که شامل دو قسمت موزه و کتابخانه است، از نظر محتوایی بسیار غنی است. موزه ملی ملک دارای مجموعه به این شرح است:

مجموعه سکه: دارای سه هزار قطعه سکه و مدال از قرن ششم قبل از میلاد تا دوره پهلوی است همچنین سکه‌های یونانی، سلوکی، بیزانسی، خلفای اسلامی و عثمانی در این مجموعه دیده می‌شود.

مجموعه فرش: در این مجموعه ۳۴ تخته قالی و قالیچه نفیس وجود دارد.

مجموعه تابلوهای نقاشی: شامل آثار هنرمندان نامدار کشورمان، مثل کمال الملک، صورتگر و تجویدی و نقاشان اروپایی است.

مجموعه هنری لاکي: حاوی ۸۶ قطعه قاب آینه سرچسبدان و قلمدان است که قدمت بعضی از آن‌ها به حدود ۳۰۰ سال می‌رسد.

مجموعه تمبر: هزاران قطعه تمبر از گذشته تا امروز و از ایران و جهان را در این مجموعه می‌توان دید.
مجموعه بانو ملک: در این بخش از موزه ملی ملک نسخه‌های خطی، تابلوهای نقاشی دوره قاجاری، قلمدان و سرقلیان وجود دارد که تعداد این اشیا ۴۷ قطعه است. این مجموعه اهدایی فرزند حاج حسین ملک است.

مجموعه آثار خوش‌نویسی: آثاری بسیاری از خوش‌نویسان نامدار و بلند آوازه ایران و اسلام را در این قسمت می‌توان مشاهده کرد؛ هنرمندانی مثل: **میرعماد، یاقوت مستعصمی و علیرضا عباسی.**

موزه بزرگ خراسان

مشهد، بوستان کوهسنگی، موزه بزرگ خراسان

آدرس:

۳۰۰۰ تومان

هزینه:

تمام روزهای هفته، از ساعت ۹ تا ۱۷

زمان بازدید:

۰۵۱-۳۷۲۶۹۰۷۰

تلفن:

<http://khgm.razavichto.ir>

وبسایت:

مشهد برای ما ایرانی‌ها یعنی امام رضا(ع) و زیارت حرم ملکوتی‌اش. بعد از حرم، پربازدیدترین مکان‌های مشهد موزه نادرشاه و آرامگاه فردوسی هستند. اما اگر مایلید هم موزه‌گردی کنید و هم طبیعت‌گردی، پیشنهاد ما «پارک زیبای کوهسنگی» و «موزه بزرگ خراسان» است. این موزه نوساز که در سال ۱۳۹۳ احداث شده، دارای ساختمانی عظیم با ۱۸ هزار مترمربع زیربنا و ۵۳ متر ارتفاع است. موزه بزرگ خراسان در اصل شامل دو بخش «موزه ثابت» (نمایش آثار بسیار تاریخی) و «موزه دوره‌ای» است که در هر فصل آثار به نمایش گذاشته در آن تغییر می‌کند و به آثار فرهنگی و تاریخی معاصر اختصاص دارد.

بخش‌های اصلی این موزه عبارت‌اند از:

سالن موزه‌ای: این بخش در سه طبقه (همکف، اول و دوم) و با مساحتی بالغ بر چهار هزار مترمربع، در واقع هسته اصلی موزه است و اشیاء به نمایش درآمده در آن عمدتاً اشیای تاریخی کشف شده از منطقه خراسان هستند.

سالن نمایشگاهی و موزه‌ای: این بخش با مساحت ۲۷۰۰ مترمربع برای برپایی نمایشگاه‌های دوره‌ای و فصلی از آثار تاریخی و آثار هنری معاصر در نظر گرفته شده است.

آزمایشگاه حفاظت و مرمت اشیای تاریخی

و تزئینات: این مکان علاوه بر امکانات و تجهیزات کارگاهی و آزمایشگاهی حفاظت و مرمت، دارای بخش مستندسازی و مطالعات اشیای تاریخی و تزئینات معماری است.

سالن اجتماعات: به سیستم‌های سمعی و بصری

مجهز است و ظرفیت حدود ۱۴۰ نفر را داراست.

کتابخانه تخصصی: با گنجایش بیش از پنج هزار

جلد کتاب، اسناد و عکس‌های تخصصی و مکانی مناسب برای مطالعه پژوهشگران و علاقه‌مندان است.

موزه آذربایجان - تبریز

آدرس:

خیابان امام خمینی، میدان ساعت، جنب مسجد کبود

هزینه:

۳۰۰۰ تومان

زمان بازدید:

همه روزه

اطلاعات تماس:

۰۴۱-۳۵۲۶۱۶۹۶ (رئیس مرکز تحقیقات کشاورزی، برای هماهنگی)

«میدان ساعت» تبریز، قلب تپنده و مرکز فرهنگی این شهر است. بعد از پیاده‌گذر «مقصودیه» و پیاده‌راه «تربیت» که پر از موزه و خانه موزه هستند، کافی است به سمت «مسجد کبود» قدم بزنید تا به موزه فوق‌العاده ارزشمند آذربایجان برسید. «موزه آذربایجان» یکی از مهم‌ترین موزه‌های ایران و دومین موزه باستان‌شناسی کشور پس از موزه ملی ایران شناخته می‌شود. زیربنای این موزه ۲۴۰۰ مترمربع و دارای سه طبقه و یک کتابخانه است. بنای موزه آذربایجان بر اساس نقشه تنظیمی باستان‌شناسی فرانسوی، **آندره گدار** با الهام از سبک معماری محلی در آذربایجان ایران تهیه و احداث شده است.

این موزه از سال ۱۳۴۱ رسماً فعالیت خود را آغاز کرد و از سه بخش **باستان‌شناسی**، **مردم‌شناسی و تاریخ مشروطیت** تشکیل شده است. برخی از آثار این موزه حاصل حفاری‌های انجام شده در **موشلان، حسنلو، قره تپه، خسروشاه، مارلیک** و... است که پیشینه برخی از آن‌ها به چهار هزار سال پیش از میلاد می‌رسد. در بخش مردم‌شناسی نحوه زندگی، شیوه معیشت، پوشاک، و آداب و رسوم مردم گوشه و کنار کشور به نمایش گذاشته شده است.

طبقه اول موزه به اشیای قدیمی اختصاص دارد که قدمت آن‌ها به دوران پیش از تاریخ تا زمان قاجار برمی‌گردد. در طبقه دوم آثار دوره اسلامی و نیز گنجینه سکه قرار دارد. در طبقه زیرین این موزه مجسمه‌های حیرت‌آور **احد حسینی** که زندگی انسان در عصر حاضر را ساخته، به نمایش گذاشته شده است. هم‌اکنون از ۱۱ هزار قطعه شیء فرهنگی ثبت شده در موزه آذربایجان نگهداری می‌شود که به دلیل کمبود جا و امکانات تنها ۲۳۰۰ قطعه از آن‌ها در معرض دیده قرار دارد.

جدیدترین بخش از موزه آذربایجان که در سال ۱۳۸۶ در حیاط موزه افتتاح شده، بخش سنگ‌نگارهای موزه است که در آن سنگ‌مزارهای بسیار تاریخی، پیکره‌های سنگی و سنگ‌نوشته‌ها به نمایش گذاشته شده‌اند.

موزه تخت جمشید – شیراز

آدرس:

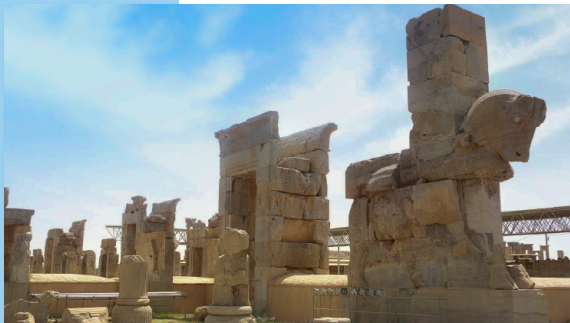
شیراز، تخت جمشید

هزینه:

۳۰۰۰ تومان

زمان بازدید:

تمام روزهای هفته از ساعت ۷:۳۰ تا ۱۹:۳۰ (نیمه دوم سال:
از ساعت ۸ تا ۱۸)

اگر گذارتان به استان فارس افتاد، مسلماً تخت جمشید یکی از اولین مکان‌هایی است که خیال بازدید از آن را در سر خواهید داشت. و اگر گذارتان به تخت جمشید افتاد، فرصت بازدید از موزه آن را نباید از دست بدهید؛ موزه‌ای با کف‌پوش‌های سرخ که بسیاری از آثار به دست آمده از تخت جمشید در آن به نمایش گذاشته شده‌اند. ساختمان موزه تخت جمشید را شاید بتوان یکی از قدیمی‌ترین بناهایی دانست که در ایران به موزه تبدیل شده است، ساختمان این موزه کاخ اصلی حرم‌سرای **خشایارشا** بوده که یکی از مجموعه کاخ‌های تخت جمشید است و قدمت آن به ۲۵۰۰ سال پیش می‌رسد. این بنا یک تالار اصلی دوازده ستونی، دو تالار جنبی و یک ایوان هشت ستونی دارد که بازسازی شده‌اند.

در سال ۱۳۱۱ شمسی، پروفیسور **هرتسفلد**، رئیس وقت هیئت علمی تخت جمشید، کاخ اصلی حرمسرا را بر اساس شواهد موجود بازسازی کرد تا محلی برای نگهداری اشیای یافت شده در تخت جمشید باشد. کاخ اصلی حرمسرا که تالار اصلی موزه را تشکیل می‌دهد شامل تالاری مجلل و ایوانی است که به حیاط منتهی می‌شود. شالوده‌ها و درگاه‌ها هم از سنگ ساخته شده‌اند و کف آن با ساروج قرمز رنگ مفروش شده است.

مجموعه موزه تخت جمشید به سه تالار «پیش از تاریخ»، «هخامنشی» و «اسلامی» تقسیم شده است. در تالار اسلامی ظرف‌ها و اشیایی که در طول حفاری شهر باستانی «استخر» به دست

آمده‌اند و اکثراً مربوط به دورهٔ اسلامی‌اند نگهدای می‌شوند. ظرف‌ها سفالی لعاب‌دار مزین به خط کوفی با رنگ‌های بدیع، مربوط به قرون سوم تا سیزدهم هجری و کوزه‌های سفالی بدون لعاب که نقش‌های برجسته سطح آن‌ها را پوشانده‌اند است بیش از بقیه جلب توجه می‌کنند.

انواع ظرف‌ها فلزی، و دولنگه در چوبی با خط کوفی، از دوران صفویه و همچنین ظرف‌ها شیشه‌ای و عطران‌های بسیار ظریف ساخته شده از شیشه‌های رنگی نیز به این تالار جلوه‌ای خاص بخشیده است.

موزه هگمتانه – همدان

آدرس:

همدان، خیابان اکباتان، میدان هفت تیر

هزینه:

۳۰۰۰ تومان

زمان بازدید:

همه روزه

ساعات بازدید:

از ساعت ۹ تا ۱۸

اطلاعات تماس:

۰۸۱ - ۳۲۵۲۴۰۰۵

گودال فرانسوی‌ها

«همدان» (هگمتانه) را باید دید و اگر به همدان سفر کردید، حتماً بازدید از موزه هگمتانه را در اولویت قرار دهید. «هگمتانه» (در زبان پارسی باستان) که در پارسی امروزی همدان خوانده می‌شود، نخستین پایتخت ایران بوده و به همراه «آتن» در یونان و «رم» در ایتالیا، از معدود شهرهای باستانی جهان محسوب می‌شود که همچنان زنده و مهم مانده است. موزه هگمتانه که قبلاً «مدرسه پرورش» نامیده می‌شد، با یک طبقه ساختمان و با زیر بنای ۶۰۰ مترمربع، دارای یک سالن اصلی، سرسرا و دو راهروست. این موزه در سمت شرق تپه هگمتانه و در کنار گودال معروف فرانسوی‌ها قرار دارد و با عرضه بیش از ۲۰۰ شیء تاریخی مربوط به دوران پیش از تاریخ، دوران تاریخی و دوران اسلامی، آماده بازدید گردشگران ایرانی و خارجی است.

موزه هگمتانه را با توجه به انواع اشیا و آثار باستانی عرضه شده می‌توان به دو بخش تاریخی و اسلامی تقسیم کرد. اشیای هر دو بخش حاصل کاوش‌هایی هستند که طی سالیان گذشته از سطح تپه و داخل کارگاه‌های کاوش هگمتانه و تعدادی دیگر از طریق خرید، اهدا و یا توقیف حاصل شده‌اند. بیشترین آثار و اشیای موزه را آثار سنگی و سفالی تشکیل می‌دهند.

اشیای موزه مشتمل بر دو بخش اختصاصی و استانی است. در این مجموعه آثار سنگی، سفالی، استخوانی و فلزی از دوره‌های پیش و پس از اسلام به نمایش در آمده‌اند. در راهرو و تالار سمت راست موزه، اشیای کشف شده از شهر باستانی هگمتانه نگهداری می‌شوند. از برجسته‌ترین این آثار می‌توان به پایه ستون‌های متعلق به کاخ‌های هخامنشی، از جمله شالی ستون مربوط به دوران **اردشیر دوم** با متن میخی، دو مهر استامپی سنگی و شیشه‌ای مربوط به دوران قبل از اسلام، و سرگاو از جنس سفال متعلق به دوران هخامنشی اشاره کرد.

قدیمی‌ترین شیء این موزه خمره سفالی مربوط به هزاره پنجم قبل از میلاد است که از نظر هنری بسیار ارزشمند ارزیابی می‌شود. مجموعه تابوت‌های سنگی و سفالی مربوط به دوره پارثیان که از میدان شیر سنگی به دست آمده‌اند، خمره‌ها و سنگ‌های تزئینی با نقش‌های زیبا و سنگ قبرهای دوران اسلامی، شاخص‌ترین آثار کشف شده استانی هستند که در سالن مرکزی و راهروی سمت چپ موزه قرار داده شده‌اند.

و در آخر اینکه پس از بازدید و لذت بردن از تماشای موزه‌هگمتانه، فراموش نکنید که چند قدم پایین‌تر از موزه، سری هم به «کلیسای گریگوری استپانوس مقدس» بزنید.

